

60

NOVEMBRE 2021

sau
do
nes
u
n
p

PORNO

PORNOGRAFIA, UNA FORMA DE VIOLÈNCIA SEXUAL

AJUNTAMENT DE
SANT BOI DE LLOBREGAT

REACTIVEM
SANT BOI

CONSELL MUNICIPAL
DE LES DONES

PROGRAMACIÓ 25N

El 25 de novembre commemorem el Dia Internacional per a l'Eliminació de la Violència envers les Dones, una jornada de reivindicació i rebuig de totes les

violències que patim les dones pel sol fet de ser-ho. Aquest any continuem amb la campanya 'Aquí ens rebel·lem contra les violències masclistes', sumant-nos totes i tots contra les violències masclistes fent visible el domàs de la campanya als balcons o a les finestres, o publicant una foto a les xarxes socials etiquetant a @aixonoesamor_stboi. Els domassos estaran disponibles del 16 al 24 de novembre als mercats municipals (fins a esgotar existències). Entre altres activitats programades, destaca també el cinefòrum amb el documental 'Biografia del cadàver de una mujer' i posterior col·loqui amb la seva directora, Mabel Lozano; la **lectura de contes infantils** contra les violències masclistes de l'escriptora Gemma Lienas i amb il·lustracions en directe de la mà de l'il·lustradora Raquel Gu; i la sortida cap a la **manifestació unitària de Barcelona**. Tota la informació a www.igualtatsantboi.cat o al díptic de la programació. ■

'DONES EN MODE ON VG': AJUDAR A DONES AMB DISCAPACITATS VÍCTIMES DE VIOLÈNCIA MASCLISTA

#MujeresEnModoON

L'Ajuntament de Sant Boi està treballant amb l'entitat Inserta Empleo de la Fundació ONCE,

per a la posada en marxa al nostre municipi del projecte 'Dones en mode On VG', un projecte que es centra en la lluita contra les violències masclistes que pateixen les dones amb discapacitats. A través de recursos i accions tutoritzades, l'objectiu del projecte és treballar l'apoderament de les dones amb discapacitat víctimes de violència masclista en el seu propi procés de recuperació personal per a aconseguir l'estabilitat i el control que necessiten per afrontar la seva vida, amb el repte d'aconseguir la seva incorporació al mercat de treball. ■

UN ANY DE L'OBERTURA DEL SERVEI D'INTERVENCIÓ ESPECIALITZADA (SIE) A SANT BOI

Aquest mes de novembre fa un any de l'obertura del Servei d'Intervenció Especialitzada (SIE) per a dones en situació de violència masclista i els seus fills i filles.

Sumari

02. Programació 25N
03. La pornografia, violència sexual. Les violències masclistes són present en tots els àmbits de la vida
04. En 10 anys s'ha passat d'un consum de pornografia convencional i limitat a un massiu a través d'internet i dels mòbils
05. La pornografia té una lògica masclista
06. Els continguts pornogràfics de certes webs són accessibles de manera lliure i sense verificació de la majoria d'edat
07. El perill de la pornografia és que la població adolescent construeixi el seu desig al voltant del que veu, encara que sigui violent o desigual
08. Mónica Alario Gavilán: el sexe, o és desitjat, o no és sexe: és violència
09. Helena Cardona: les dones hem d'aprendre a construir la nostra identitat al voltant de la sexualitat com a éssers amb plaer propi
10. Judith Robles: és el porno el nou llibre d'educació sexual?
11. 8 De març, Dia Internacional de les Dones

Aquest recurs especialitzat d'abast comarcal ofereix atenció integral durant el procés de recuperació i reparació a dones i noies que han patit o pateixen situacions de violència masclista, com també a les seves filles i fills a càrrec.

Des de l'inici del 2020, el conjunt de SIE de tota Catalunya han atès setmanalment una mitjana de 850 dones i 175 filles i fills, i han realitzat més de 1100 intervencions d'urgència. També han fet més de 1.000 coordinacions i reunions amb la xarxa especialitzada del territori, a més de les actuacions relacionades amb la sensibilització, prevenció i detecció de les violències masclistes, i de la seva participació en els circuits per a l'abordatge de la violència masclista dels diferents territoris. ■

GUIES DE RECURSOS DAVANT LES VIOLÈNCIES MASCLISTES

La violència masclista en totes les seves formes i àmbits és la manifestació més extrema de la discriminació sistemàtica cap a les dones i suposa una de les vulneracions de drets més greus que existeix en la nostra societat i arreu del món.

Des de fa anys, el Centre de Recursos i Documentació de les Dones posa a disposició de la població una guia amb recursos i serveis a on es poden dirigir les dones que es puguin trobar en una situació de violència masclista.

Les guies, que incorporen la definició de les diferents formes de violències segons la Llei 17/2020, es poden trobar en vuit idiomes diferents: català, castellà, anglès, francès, àrab, romanès, ucraïnès i xinès. Les podeu descarregar a igualtatsantboi.cat. ■

CAMPANYA CONTRA LES CIBERVIOLÈNCIES

Les TIC, i més concretament les xarxes socials, ens permeten la interacció entre les persones a temps real i crear espais de debat.

Tot i així, també s'han convertit en un espai on queden plasmades les estructures socials i, per tant, en un espai no lliure de violències masclistes.

Amb la finalitat de sensibilitzar envers les múltiples maneres en que les violències masclistes es manifesten a les xarxes i a internet, l'Ajuntament de Sant Boi ha llençat la campanya 'Xarxes lliures de Ciberviolències'. La campanya, vol interpel·lar especialment als nois, ja que en el 80% dels casos, els agressors són homes, normalment coneguts, com parelles, exparelles o amics. Podeu veure el vídeo de la campanya a les xarxes socials @aixonoesamor_stboi i a les nostres webs aixonoesamor.cat i igualtatsantboi.cat. ■

Edita: Ajuntament de Sant Boi
Consell Municipal de les Dones

Redacció i Assessorament:
Associació de Dones Periodistes
(Marta Corcoy, Maite Maestro)

Maquetació i impressió:
Impremta Pagès (Anglès)

LA PORNOGRAFIA, VIOLÈNCIA SEXUAL

LES VIOLÈNCIES MASCLISTES SÓN PRESENTS EN TOTS ELS ÀMBITS DE LA VIDA

Les violències masclistes són present en tots els àmbits de la nostra vida, àmbit públic, àmbit privat. Es modifiquen, el reinventen, es renoven, es mantenen, per desgràcia sempre hi són present.

La identificació de les violències masclistes, tan arrelades i normalitzades, és una de les principals dificultats a l'hora d'identificar-les, denunciar-les i sobretot visibilitzar-les per tal que en siguem conscients i apliquem la tolerància zero.

En aquest sentit, la pornografia n'és un exemple més, la pornografia pensada per i per a homes i nois, per al consum masculí i que mostra pràctiques que no únicament no generen plaer a les noies ni a les dones, sinó que promou les actituds violentes i de dominació dels nois sobre les noies, dels homes, sobre les dones. És doncs una manifestació més, legal i socialment acceptada, de la violència masclista.

Actualment, segons dades de l'informe de Save the children (*Desinformació sexual: pornografia i adolescència* (any 2020) de mitjana, els i les adolescents a Catalunya, comencen a consumir pornografia amb **12 anys**. En consumeixen un 62,2% dels i les joves i 7 de cada 10, en consumeixen freqüentment. També remarca que el consum habitual és superior entre els nois (79%) que entre les noies (56,8%).

No sempre acostumen a buscar els vídeos o les imatges conscientment, però els troben navegant per internet, i tot i que la mitjana de consum se situï en 12 anys, no vol dir que no hi tinguin accés prèviament esporàdicament o sense una recerca activa. **La indústria pornogràfica** ja fa anys que van començar a oferir alguns dels seus continguts de forma gratuïta.

La majoria de continguts pornogràfics es basen en **situacions violentes i desiguals** però l'informe també conclou que per un 30,9% dels i les adolescents, aquesta és l'única manera per aprendre sobre sexualitat i un 54,6% s'hi basa per a les seves experiències.

Aquesta *des-educació sexual* fomenta la violència masclista i rols desiguals entre noies i nois en les relacions sexuals. El 74% de les noies i el 69,3% dels nois hi reconeixen pràctiques violentes.

Cal **doncs educació sexual segura i igualitària**, en tots els àmbits de socialització dels i les joves.

Cal que entre tots i totes **ens rebel·lem contra les violències masclistes** sigui quina sigui la seva manifestació.

Sensi Domínguez Recio

Regidora d'Igualtat de Gènere, feminisme i reforma horària, diversitat funcional i ocupació

EN 10 ANYS S'HA PASSAT D'UN CONSUM DE PORNOGRAFIA CONVENCIONAL I LIMITAT A UN MASSIU A TRAVÉS D'INTERNET I DELS MÒBILS

L'any 2008 marca un punt d'inflexió en les formes de relacionar-nos degut a la forta penetració d'internet i també perquè és l'any en què s'inicia el desenvolupament i consum massiu dels telèfons mòbils intel·ligents. Aquest fet ha generat un canvi important en l'accés a la pornografia.

S'ha passat de la pornografia convencional i localitzada en determinades sectors i classes socials, en locals sòrdids, revistes en paper quasi clandestines o vídeos de distribució limitada, a la nova pornografia d'accés massiu a través d'internet i de fàcil accés per al jovent.

MÉS DEL 50% DE LA POBLACIÓ ADOLESCENT CONSUMEIX PORNOGRAFIA EN EDATS MOLT PRIMERENQUES

Lluís Ballester, Carmen Orte i Rosario Pozo, investigadores de la Universitat de les Illes Balears (UIB), han elaborat un documentat article acadèmic titulat "Nueva pornografía y cambios en las relaciones interpersonales de adolescentes y jóvenes" on analitzen el per què dels canvis produïts en els darrers 10 anys pel que fa a les relacions socials, al consum de la pornografia i de la prostitució. Les seves conclusions apunten que la que s'anomena nova pornografia, distribuïda per internet es caracteritza per un accés fàcil, gratuït, ràpid, lliure de filtres, amb imatges variades i d'alta qualitat i d'oferta il·limitada.

Es considera que més del 50% de la població adolescent consumeix pornografia a edats cada vegada més primerenques, a partir del 8-10 anys. Encara que un web demani confirmar la majoria d'edat, aquest filtre no garanteix que les persones menors d'edat no hi accedeixin. De vegades ni tan sols es tracta de trobar pornografia després d'una cerca interessada, sinó que apareixen finestres que s'obren com si es tractés d'un anunci que porten directament a pàgines de pornografia.

Una altra de les conseqüències de la visualització de la nova pornografia és la de l'accés a la prostitució mitjançant anuncis que es vinculen a les pàgines de pornografia amb missatges molt explícits com per exemple: «no et masturbis encara, a prop de casa teva pots fer el que més t'agrada». Actualment no hi ha una limitació econòmica, cultural o territorial en l'accés a la prostitució.

Els homes, els principals destinataris

Donat, doncs, que la pornografia es presenta íntimament relacionada amb el consum de prostitució femenina, els destinataris prioritaris són els homes segons el model dominant de sexualitat heteropatriarcal.

Els efectes incontrolables del consum de pornografia es fan visibles a través de l'aparició de modalitats de violència en les relacions interpersonals i l'accés a la prostitució, per donar sortida a conductes no practicades habitualment entre les parelles.

Aquests efectes aporten arguments per seguir perpetuant les diferències entre sexes i el domini de l'home sobre la dona.

Si s'accepta que els impactes de la nova pornografia poden ser diversos i la majoria no positius, caldrà plantejar-se què es pot fer. Diverses són les opcions:

Obrir el debat social, pensar i investigar sobre el tema, implicar institucions, comunitat educativa, família, societat en general.

Les principals orientacions o recomanacions no van dirigides a la prohibició d'accés a la pornografia, sinó a la implantació d'una educació sexual i afectiva reglada que abordi la sexualitat de manera integral i serveixi com a eina de prevenció de les violències. No censurar, sinó crear capacitat crítica per entendre què significa la pornografia, tractar el fenomen de la pornografia des de la perspectiva de la maduració de les relacions interpersonals, des d'una perspectiva crítica, igualitària, i responsable que ha de desenvolupar-se amb el suport d'una bona informació i formació en educació sexual i afectiva. ■

LA PORNOGRAFIA TÉ UNA LÒGICA MASCLISTA

“Cal diferenciar clarament la sexualitat de les agressions sexuals. Agredir es pot fer a través de la sexualitat i de qualsevol altra faceta del comportament humà i el que defineix una agressió és la imposició mitjançant la violència o la intimidació de la voluntat d'una persona sobre l'altra”. Aquesta reflexió és de la psicoterapeuta feminista Cristina Garaizabal.

NO S'HA DE PROHIBIR L'ACCÉS A LA PORNOGRAFIA SINÓ EDUCAR EN VALORS I DONAR UNA VISIÓ POSITIVA, RESPECTUOSA I FEMINISTA DE LA SEXUALITAT

En la pàgina anterior ja dèiem que més del 50% de la població adolescent consumeix pornografia a edats cada vegada més primerenques, a partir del 8-10 anys a causa de l'accés fàcil a internet i de l'ús molt generalitzat dels telèfons mòbils.

El que pretenem en aquest article és aportar elements sobre aquest fenomen preocupant i sobre la influència que té el consum de la pornografia en menors en la construcció de la seva sexualitat.

En efecte, l'accés a Internet ha modificat la manera d'accedir a continguts sexuals, sense una base formativa sòlida. Cal a més tenir en compte que l'adolescència porta implícit un període evolutiu crític per al desenvolupament d'una sexualitat sana, pels diversos canvis biològics, afectius, psicològics i socials propis d'aquesta etapa, fet que els fa més vulnerables.

A més, aquest ús generalitzat d'Internet i - les tecnologies han promogut noves pràctiques sexuals, que impliquen la difusió dels seus continguts sexuals a través de les xarxes o plataformes tecnològiques. Per exemple, s'ha observat que el “sexting”, entès com “la recepció o enviament de missatges de text, imatges o vídeos sexuals explícits a través del telèfon mòbil o xarxes socials”, s'ha incrementat exponencialment en els darrers anys, i actualment 1 de cada 4 adolescents manifesten haver-ho dut a terme alguna vegada, segons dades de la revista 'Adolescere' publicada per la Sociedad Española de Medicina de la Adolescencia.

De vegades, també utilitzen aquest intercanvi de contingut sexual explícit com una revenja masclista després d'una ruptura sentimental, una pràctica coneguda com “revenge porn” (porno de venjança). Aquest s'ha estès també en els últims anys entre el jovent i, a més, es tracta d'una categoria en auge en els portals pornogràfics de fàcil accés. El 37,7% dels homes i el 19,3% de les dones presenten, a més, un major risc per al desenvolupament d'un Ús Problemàtic de Pornografia (UPP).

Certes investigacions apunten que l'ús de pornografia pot afectar el rendiment escolar, afavorir el consum de substàncies i conductes delictives, fomentar un estil de vida menys saludable i simptomatologia depressiva i psicossomàtica. També s'observa que qui consumeix pornografia té major probabilitat d'acudir a la prostitució que qui no consumeix.

Què fer per prevenir les conseqüències perjudicials del consum de pornografia?

La solució ha de passar per, educació feminista per a una sexualitat que satisfaci a nois i noies donar unes pautes d'educació adequades sobre l'ús de la tecnologia (límits d'ús, control d'accessos...) Donar una visió positiva de la sexualitat que inclogui les diferents dimensions de la persona (biològica, afectiva, cognitiva, ètica i espiritual). desenvolupar programes d'educació afectivosexual integradors a les escoles, que incloguin a les famílies, per fomentar un pensament crític cap a la pornografia que els permeti distingir la ficció representada en el material sexual explícit de la relació sexual real. Han d'entendre que la pornografia és fantasia i que la realitat es mou per altres camins promoure el respecte als desitjos de l'altra persona, trencar els tabús que encara avui envolten la sexualitat i que impedeixen parlar-ne obertament.

Ajudar a desenvolupar estratègies de regulació emocional potenciar el desenvolupament d'una autoestima sana convèncer i discutir críticament aquests continguts, no per retallar la llibertat d'expressió. Prohibir l'accés no és la solució. ■

ELS CONTINGUTS PORNOGRÀFICS DE CERTES WEBS SÓN ACCESSIBLES DE MANERA LLIURE I SENSE VERIFICACIÓ DE LA MAJORIA D'EDAT

El Consell de l'Audiovisual de Catalunya (CAC) va publicar el mes d'octubre de 2020 l'informe *L'accés de les persones menors d'edat a continguts de pornografia a internet*. En aquest s'hi analitza la presència de pornografia a les plataformes i xarxes socials YouTube, Facebook, Instagram, TikTok i Twitter i una mostra de webs consultables en obert. Només fent una cerca amb el terme “porno” es pot veure la facilitat en què es poden trobar aquests continguts.

ELS WEBS AMB CONTINGUTS PORNOGRÀFICS SUPEREN EL MILER DE MILIONS DE VISITES EN UN MES, PERÒ NO ES MESURA LA PART QUE POT CORRESPONDRE A MENORS D'EDAT

No s'ha detectat la presència de continguts pornogràfics a YouTube, Facebook, Instagram o TikTok. En canvi a Twitter sí. La majoria dels vídeos de pornografia que s'hi difonen només inclouen un missatge previ que adverteix de la presència de continguts ‘delicats’ a través d'una funcionalitat de la xarxa social que, no obstant això, no suposa una barrera a l'accés als continguts. Cal recordar que l'edat mínima per tenir un compte de Twitter és de 13 anys.

Webs amb contingut pornogràfic

L'anàlisi d'una mostra de webs que ofereixen vídeos amb contingut pornogràfic conclou que aquests continguts són consultables sense un registre previ ni cap sistema efectiu de verificació de l'edat. Només en el 10% es demana si la persona és major d'edat, però sense cap sistema de filtratge real: contestar “sí” permet accedir-hi. El 50% inclouen continguts audiovisuals amb representacions d'actes sexuals sense consentiment, els quals en ocasions es presenten com un fet desitjat per les dones.

Així ho exemplifiquen algunes de les categories i etiquetes en què es classifiquen els vídeos (forced gang bang, abused, forced, violación en grupo) o títols de vídeos (“¡Le acaba gustando la violación!!; Maltrato, violencia y rotura de agujeros” o “Colegiala borracha se queda dormida durante fiesta y es abusada”). Gairebé tots inclouen expressions vexatòries i denigrants per a les dones, com *guarra, perra, petarda, puta, putón, tonta, zorra*.

Per tant, a internet s'hi poden trobar nombrosos webs que ofereixen continguts de pornografia, una part dels quals transmeten un relat que normalitza la desigualtat i els actes de violència masculista. Uns continguts que infants i adolescents tenen a l'abast, sense controls d'accés ni eines de verificació de l'edat. ■

Mostrem 7 exemples dels continguts pornogràfics i els missatges a Twitter:

Presentació del perfil	Missatges en relació amb la presència de continguts sensibles o restringits per a les persones menors d'edat
“Mejores fotos y vídeos caseros aquí en tu porno casero”	Advertiment previ al visionament dels vídeos: “contingut potencialment delicat”
Twitter de seguimiento a las estrellas del porno español tanto femeninas como masculinas, fotos información etc!”	Advertiment previ al visionament dels vídeos “contingut potencialment delicat”
“Vídeos eróticos de chicas que se graban a si mismas”	Advertiment previ al visionament dels vídeos “contingut potencialment delicat”
“Los vídeos xxx con las mujeres más guarras y calientes están aquí. (Solo +18) - Adults Only”	El text de presentació del perfil inclou el missatge “(Solo +18) - Adults Only” Advertiment previ al visionament dels vídeos “contingut potencialment delicat”
“Las famosas más sexys, nuevas promesas, porno, fashion y los GIFs +HOT !!!! FuegoPimienta picanteDestellos ♥ From Barcelona to the WORLD [...]	Advertiment previ a l'accés al perfil “contingut que pot ferir la sensibilitat” Advertiment previ al visionament dels vídeos “contingut potencialment delicat”
“[Nom servei], líderes mundiales en porno en Español. Más de 30.000 vídeos & 650 chicas & humor... *Sigiéndonos confirmas ser mayor de edad. Relájate y disfruta!”	Advertiment previ a l'accés al perfil “contingut que pot ferir la sensibilitat” El text de presentació del perfil inclou el missatge “Sigiéndonos confirmas ser mayor de edad.” Advertiment previ al visionament dels vídeos “contingut potencialment delicat”
“#VideosPorno. Encuentra una amplia colección de vídeos porno caseros en español de mujeres follando, el mejor porno casero sin censura en todo Internet.”	Advertiment previ al visionament dels vídeos “contingut potencialment delicat”

EL PERILL DE LA PORNOGRAFIA ÉS QUE LA POBLACIÓ ADOLESCENT CONSTRUEIXI EL SEU DESIG AL VOLTANT DEL QUE VEU, ENCARA QUE SIGUI VIOLENT O DESIGUAL

La població adolescent consumeix pornografia? La pren com a referència en les seves relacions? Li agrada el que veu? Considera que hi ha violència o desigualtat en la pornografia? Per què la cerca? Com la descobreix? Com hi està representat el col·lectiu LGTBI+? Com es reflecteixen les realitats de gènere? L'educació afectiva i sexual que rep la població adolescent és suficient? Consideren que necessiten saber-ne més? Aquestes són les preguntes que l'organització no governamental *Save the Children* ha volgut trobar la resposta i a tal efecte ha dut a terme dos estudis,

- un quantitatiu amb enquestes a 409 estudiants d'entre 13 i 17 anys en centres educatius a Catalunya;
- i un qualitatiu de tallers amb persones d'entre 14 i 18 anys.

Les respostes a les principals preguntes són aquestes:

Has vist pornografia?

El 62,2 % dels adolescents que van participar en l'enquesta han vist alguna vegada pornografia: noies (38,1 %) i nois (86,3 %).

El 95,2 % visualitza aquests continguts en la intimitat i no els veuen amb la parella. A més, la majoria considera que el seu consum és responsable. No obstant això, a la pregunta: «Estàs d'acord amb: sovint sento que consumeixo més pornografia de la que m'agradaria», 1 de cada 3 (el 33 %) creu que consumeix massa pornografia.

La pornografia satisfà les teves expectatives?

6 de cada 10 adolescents (67,5 %) creuen que la pornografia no és igualitària, però el triple de nois (21,1 %) que de noies (7,5 %) opina que sí que ho és. Un 57,7 % prefereix els vídeos en els quals no hi ha una jerarquia de poder.

Com influeix la pornografia?

El 48,9 % opina que la pornografia ha influït molt o bastant en les seves pròpies relacions sexuals. En quant al rol, el 41,7 % s'identifica de la mateixa manera amb la part activa i amb la passiva, i més d'un terç amb la persona activa. «(...)

El 63,6 % creuen que els dona idees per a les seves experiències sexuals (en major mesura ells) i, el 46,5 % han portat alguna escena a la pràctica.

Els perills de la pornografia per a la població adolescent

El perill de la pornografia és que la població adolescent

construeix el seu desig al voltant del que veu, encara que sigui violent o desigual. El perill és que creixin pensant que el seu consentiment, els seus desitjos i les seves preferències, o els de la resta, no necessàriament s'han de tenir en compte. El perill és que pensin que això està bé.

NOMÉS EL 14,4% DELS HOMES GRANS I EL 10,2% DE LES DONES GRANS UTILITZA INTERNET CADA DIA

L'educació afectiva i sexual, un repte pendent

El 54,8 % només ha rebut entre 1 i 4 hores de formació sobre sexualitat en els últims dos anys i el 25,7 %, cap. A més, moltes vegades el contingut de les sessions se centra en la prevenció de l'embaràs, la prevenció de malalties de transmissió sexual o conceptes anatòmics, la qual cosa fa que la part afectiva, la igualtat i la diversitat no es tinguin en compte. En aquest sentit, al 48,8 % de les persones adolescents els agradaria tenir més informació sobre la sexualitat. Això reflecteix clarament que la que tenen els és insuficient.

D'altra banda, al 44,3 % els és igual, cosa que cal fer-ne una reflexió: els és igual perquè ja saben el que necessiten? Per què no tenen interès en la sexualitat? perquè els fa vergonya aquesta pregunta? Per orientació sexual o per gènere no sembla haver-hi grans diferències, la tendència és semblant: es divideix principalment entre els que en volen saber més i els que els és igual. La majoria de persones (72,1 %) que han vist pornografia alguna vegada volen tenir més informació sobre sexualitat, inversament proporcional als qui mai han vist aquests continguts. ■

A la pràctica, el que saps sobre sexualitat, on ho has après?

Consultar l'estudi sencer:

https://www.savethechildren.es/sites/default/files/2020-09/2.Desinformaci%C3%B3%20Sexual_anexoCAT.pdf

MÓNICA ALARIO GAVILÁN: EL SEXE, O ÉS DESITJAT, O NO ÉS SEXE: ÉS VIOLÈNCIA

Mònica Alario Gavilán. Doctora Internacional en Estudis Interdisciplinaris de Gènere, experta en violència sexual i pornografia. Llicenciada en Filosofia i Màster en Estudis Interdisciplinaris de Gènere. La seva tesi doctoral, dirigida per la Dra. Ana de Miguel Álvarez, es titula "La reproducció de la violència sexual a les societats formalment igualitàries: una anàlisi filosòfica de la cultura de la violació actual a través dels discursos i l'imaginari de la pornografia".

Ha rebut el primer premi de la Delegació del Govern contra la violència de gènere a tesis doctorals sobre violència contra la dona de l'any 2020.

El mes d'octubre passat es va publicar el seu primer llibre: "Política sexual de la pornografia. Sexe, desigualtat, violència", a la Col·lecció Feminismes de l'Editorial Càtedra.

Per què li diem "sexe" a la violència?

Una estratègia de reproducció de la violència sexual contra dones i nenes en societats patriarcals formalment igualitàries sobre la qual hem de reflexionar és com es fa passar aquesta violència per sexe; com avui dia tantíssimes situacions (que són violència sexual) són compreses o conceptualitzades a nivell social com si fossin sexe. Es parla, per exemple, que la prostitució és un "intercanvi de sexe per diners", que la pornografia tracta sobre "sexe explícit", i seguim trobant notícies en què s'utilitza oxímoron com a "sexe no consentit", "sexe no desitjat", "forçar a tenir sexe" o "sexe amb una menor". Cap d'aquestes coses no és sexe, i conceptualitzar-les com a tal suposa un blanqueig de la violència sexual, una invisibilització de la mateixa en tant que violència que fa que, en no conceptualitzar-la com a violència, no puguem posar eines en joc per eradicar-la.

LA PORNOGRAFIA ÉS UN DISCURS REACCIONARI QUE MANTÉ EL SISTEMA DE DESIGUALTAT MÉS ANTIC: EL PATRIARCAT

El sexe, o és desitjat, o no és sexe: és violència. Una altra cosa és que aquestes situacions no desitjades per les dones excitin sexualment els homes; però no tot allò que els excita sexualment és sexe, sinó que pot ser violència. Considerar que certs tipus de violència sexual són, simplement, sexe, ha portat al llarg de la història, i segueix portant, a que a les feministes que ens posicionem en contra dels mateixos per

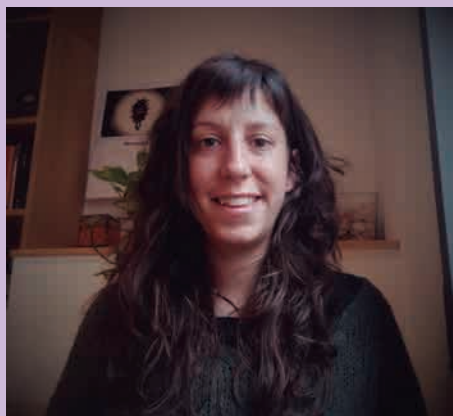
ser violència contra dones i nenes se'ns titlli de reprimides, mojigates o puritanes, com si tinguéssim un problema amb el sexe; quan amb allò que tenim un problema és amb la violència, amb la vulneració dels drets humans de dones i nenes, i amb aquesta estratègia patriarcal de fer passar per sexe qualsevol cosa que exciti els homes.

Ja van dir les feministes radicals i les lesbianes polítiques que, en un patriarcat, són els homes els qui tenen la capacitat de posar nom a les coses importants. Ells han definit al llarg de la història, amb discursos filosòfics o literaris, qualsevol cosa que els excités sexualment com a sexe, malgrat que no ho fos. Actualment, la pornografia ha pres el relleu.

La pornografia és, avui dia, un discurs polític sexual patriarcal. Parla sobre la superioritat de poder dels homes sobre les dones. Tot i que, des d'aquests patriarcats neoliberal, es conceptualitzi com a "transgressor", és reaccionari i manté el sistema de desigualtat més antic: el patriarcat.

Si la pornografia "transgredeix" alguna cosa, és la idea que les dones són éssers humans amb drets humans. Realitza un blanqueig constant de la violència sexual, presentant situacions que són violència sexual contra dones i nenes i que exciten sexualment els homes com si fossin sexe. Mentre seguim considerant que la pornografia tracta sobre "sexe explícit", ens serà impossible avançar cap a societats en què el dret humà de les dones a una vida lliure de violència sigui respectat, doncs seguirem pensant que aquesta violència contra elles que excita sexualment els homes és, simplement, sexe. ■

HELENA CARDONA: LES DONES HEM D'APRENDRE A CONSTRUIR LA NOSTRA IDENTITAT AL VOLTANT DE LA SEXUALITAT COM A ÉSSERS AMB PLAER PROPI

L'Helena Cardona Palà és psicòloga social i sistèmica especialista en violències masclistes del Servei d'Informació i Atenció a la Dona (SIAD) de Sant Boi de Llobregat i coordinadora del circuit local d'abordatge de les violències masclistes d'aquesta ciutat. Ha treballat al Centre d'Atenció i Informació a la Dona (CAID) de l'Hospitalet de Llobregat com a psicòloga del projecte terapèutic i educatiu per a dones joves: Autoestima't, un espai per treballar aspectes transversals a les violències masclistes. També al programa Dones a la Fundació Apip-Acam, entitat especialitzada en atenció integral per a les víctimes de tràfic d'éssers humans amb finalitat d'explotació sexual i per a les dones en situació de vulnerabilitat i contextos de prostitució.

Què entenem per pornografia?

Quan parlem de pornografia ens referim a la sexualitat entesa en un context masclista i patriarcal, en el marc de relacions de poder que configura el masclisme que la perpetua i l'exalta creant un procés de retroalimentació. A l'hora de construir els imaginaris al voltant de la sexualitat, la pornografia té un paper clau. Com apunta Bel Olid en el seu llibre "Follem": *"Condiciona quines expectatives tenim, quines pràctiques normalitzem i considerem desitjables, però també ens condiciona enormement el que no hi veiem"*.

Què és el que hi veiem?

A la pornografia hi veiem la idea de l'home com a centre de la sexualitat en detriment de la dona, concebuda com a un objecte sexual, de consum, centrada en el plaer de l'home. Veiem una sexualitat fal·locèntrica, enfocada a la penetració, on els orgasmes són els masculins. També hi veiem pràctiques violentes, sense consentiment on la dona expressa clarament que no vol mantenir la relació.

Què és el que no hi veiem?

No hi veiem diversitats, carícies, afecte, riures, complicitat, plaer sexual femení, ni orgasmes de les dones. En definitiva no hi veiem pràctiques destinades al plaer i al desig mutu, al joc, a la construcció de la sexualitat des de persones amb desig propi que es relacionen de manera plaent i amb consentiment.

Com ens afecta?

A les dones ens afecta a l'hora de construir la nostra identitat al voltant de la sexualitat com a éssers amb plaer propi. Està arrelada la idea que el plaer de les dones passa i està condicionat al plaer dels homes a estar a la seva disposició, satisfer els seus desigs, tenir la seva mirada d'aprovació i inclús fingir plaer i orgasmes per complaure'ls.

El fet de construir una identitat com a éssers exclusivament desitjables i no amb desig propi és una creença que sosté les relacions de dominància i submissió: valem tant com l'altre ens desitja. Per tant, deixem de tenir poder sobre el nostre cos, amor propi, sexualitat, necessitats... i posem al centre el desig de l'altre i les seves necessitats.

De fet, és probable que quan connectem com a dones amb la pròpia sexualitat i com a persones amb desig, puguin venir sensacions de vergonya, culpa, rebuig... com si la sexualitat no ens pertanyés.

EL FEMINISME AJUDA A QUE LES JOVES CADA COP PODEN PARLAR AMB MÉS LLIBERTAT DE LA SEVA SEXUALITAT

Quin repte tenim?

Deconstruir aquestes creences, travessar aquest mandat de gènere i construir una identitat que inclogui la nostra sexualitat, els nostres desitjos, fantasies, benestar, plaer i també els nostres límits i poder personal de dir que no o retirar-nos quan vulguem. Per deconstruir aquestes creences cal cultivar una bona relació amb una mateixa i tenir l'oportunitat de trobar persones que també estiguin en aquest camí per poder-ho compartir.

És un repte ja que no hi ha masses referents. De fet la pornografia segueix ocupant la centralitat dels imaginaris de la sexualitat però sortosament veiem com les joves cada cop parlen amb més llibertat de la seva sexualitat, comparteixen opinions amb les seves amistats, identifiquen les agressions sexuals... El feminisme segur que influeix positivament en aquest canvi!!! ■

JUDITH ROBLES: ÉS EL PORNO EL NOU LLIBRE D'EDUCACIÓ SEXUAL?

Judith Robles Morales és una psicòloga especialitzada en violències masclistes. El seu recorregut ha estat en l'àmbit de la prevenció i atenció a les violències masclistes. Es va iniciar fent intervencions psicosocials amb joves on tractava, entre d'altres, sobre sexualitat i violències fins arribar als serveis més específics d'atenció (SIAD i SIE). Actualment treballa com a psicòloga infantojuvenil i d'adultes des d'on ofereix espais d'acompanyament terapèutic des d'una vessant feminista i d'orientació psicoanalítica.

Des de la seva expertesa, Judith opina que el consum de pornografia s'inicia, sobretot en els nois (80%) a partir dels 10 anys i fins i tot abans. Alhora el motiu que els duu a consultar és el desig de conèixer en què consisteix la sexualitat, d'aprendre'n i de trobar un plaer que associen a la pràctica visionada. Però **hauria de ser el missatge del porno el que respongués a aquests interrogants sobre sexualitat dels infants?** El problema és que s'equipara la pornografia a la sexualitat i l'assumpte no pot ser tan reduccionista, cal qüestionar el recorregut en educació sexual que ens envolta i els mitjans a l'abast amb els que compten els i les joves.

És evident que la sexualitat ve heretant la censura i el tabú propi d'una moral determinada, una moral que qüestiona i jutja la pròpia sexualitat. Això genera un gran tabú en el moment d'intervenir, educar, parlar o acompanyar aspectes lligats a la sexualitat. Però encara més, **és el porno quelcom equiparable a la sexualitat? A què ens referim quan parlem de sexualitat?** Si entenem que la sexualitat és exclusivament el què es fa amb els genitals en una relació heterosexual podríem dir que el porno "educa", però la sexualitat és molt més. La sexualitat és la cerca de plaer, la relació amb l'altre, la construcció d'una identitat, dels desitjos propis, l'autoconeixement, la construcció dels propis subjectes i la diferenciació de l'altre.

És rellevant preguntar-se, doncs, perquè es cerca la construcció de la sexualitat en quelcom com la pornografia que s'allunya de com es podria definir la sexualitat des d'una visió més àmplia i completa. Per fer-ho, cal analitzar quins espais educatius i d'acompanyament estem oferint als i les joves.

Conseqüències de la pornografia

Si a casa no es parla de sexualitat i a l'escola tampoc, què els queda als joves per aprendre'n? La pornografia (el porno),

està fàcilment al seu abast però **no pot ser el llibre d'educació sexual** dels i les joves, doncs aquest no reproduceix la realitat, és fantasia, és ficció. I aquí tenim un problema: equiparar el porno a la realitat. I **la manca d'educació sexual**, tot aquest tabú que comporta la conseqüència de no tenir una altra font d'informació sobre sexualitat que no sigui el porno.

LA MAJORIA DELS I LES JOVES CREUEN QUE AMB MÉS INFORMACIÓ TINDRIEN MENYS PROBLEMES AMB LA SEVA SEXUALITAT

El porno deixa al marge tot el que es refereix a les relacions sexe-afectives, al respecte, al consentiment, al desig, al plaer... i **això també és sexualitat**. Aquesta realitat provoca diverses conseqüències, entre d'elles les "problemàtiques entorn a la sexualitat" quan els i les joves associen que allò que veuen al porno han de ser les pràctiques d'una sexualitat real, doncs això genera que arribin joves a consultar frustrats per *disfunció erèctil*, *ejaculació precoç*, reticències a realitzar determinades pràctiques pròpies del porno, ... I això se sustenta en què **el 90% dels joves afirma que tindrien menys problemes amb la seva sexualitat si tinguessin accés a la informació**.

Cal començar, doncs, a trencar esquerdes en els tabús de la sexualitat, qüestionant quina educació sexual oferim al jovent. I d'aquesta manera proposar altres models, altres espais educatius que aportin aspectes lligats a la sexualitat. Aspectes tan necessaris per al desenvolupament sexual com el consentiment, l'afectivitat, l'autoconeixement, el respecte a l'altre i a una mateixa o el plaer i el desig com a centre. ■

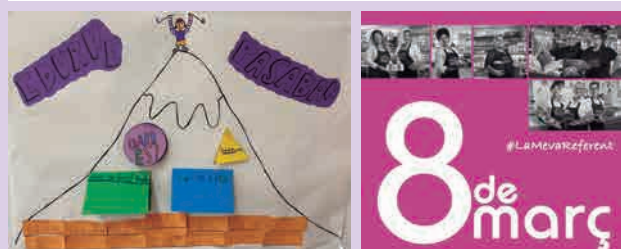
8 DE MARÇ, DIA INTERNACIONAL DE LES DONES

El passat 8 de març el moviment feminista va sortir de nou als carrers, amb les mesures pròpies de la situació de pandèmia, per manifestar que les dones continuem movent el món i sent presents. La commemoració d'aquesta diada va girar entorn l'impacte de la Covid-19, que ha posat de manifest la importància de totes aquelles activitats essencials de cura i per a la sostenibilitat de la vida i, per altra banda, ha evidenciat les desigualtats de gènere que, en el context de crisi, situen a les dones en una posició de més vulnerabilitat.

Des de l'Ajuntament de Sant Boi es van portar a terme diverses campanyes per reconèixer l'aportació de les dones i posar de relleu aquestes desigualtats:

Campanya **Visibilitzem la cura**, per la visibilització i reconeixement dels treballs de cura remunerats i no remunerats.

Campanya **La Meva Referent**, per visibilitzar les dones, anònimes o conegudes, que han estat referents a la nostra vida.

Campanya **No et quedis enrere**, per conscienciar sobre la bretxa digital de gènere i fomentar la igualtat d'oportunitats.

Campanya **Videojocs lliures de sexisme**, per visibilitzar la discriminació de les dones en el món dels videojocs i conscienciar sobre l'impacte dels valors agressius i sexistes de molts dels videojocs en la infància i l'adolescència.

AIXÒ
NO
ÉS AMOR

www.aixonoesamor.cat